

SUOMEN PANKIN
JOHTOKUNTA.

16/10 22

Lite 71

Helsingissä

Loka kuun 16 p. 19 22.

Eduskunnan Pankkivaltuusmiehille.

N° 43.

Kirjelmällä kuluneen syyskuun 4 päivältä on Suomen Tukku-
kauppiaiden liitto pyytänyt, että Suomen Pankki ryhtyisi diskontto-
koron alentamiseen 9 %:sta 8 %:iin, jotta sen kautta helpotettaisi
siin kauppaja- ja elinkeinoelämää maassamme. Kirjelmällä saman kuun
12 päivältä on Keskuskauppakamari pyytänyt, että Suomen Pankki tah-
toisi ottaa harkintansa alaiseksi eikä diskonttokorkoa voitaisi
alentaa ja eikä Pankilla olisi aihetta koettaa aikaansaada yleisen
korkokannan alentamista tarkoittavaa yhteistoimintaa yksityispank-
kien, säästöpankkien ja osuuskunnallisten säästökassojen kanssa.

Edelleen on Suomen Tuontiteollisuusliitto kääntynyt samassa asiassa
kirjelmällä saman kuun 26 p:ltä Johtokunnan puoleen, jossa se puo-
lestaan myös ilmoittaa yhtyvän siihen, jotka pitävät nykyisen
ajankohdan diskonttokoron alentamiseen sopivana. Näiden esitysten
johdosta kutsui Johtokunta neuvottelukokoukseen, jossa pohdittai-
siin kysymystä siitä, olisiko tätä nykyä edellytyksiä korkokannan
alentamiseen maassamme, kaikkien kauppapankkien, erinäisten tuonti-,
vientijärjestöjen, säästöpankkien ja osuus-

SUOMEN PANKKI
JOHTOKUNTA

kaupallisten säästökassojen edustajia. Kokouksessa, joka pidettiin kuluvan kuun 13 p:nä, esitti allekirjoittanut Johtokunnan puheenjohtaja seuraavan selonteon yksityispankkien ja Suomen Pankin asemasta.

"Kun tarkastaa yksityispankkien asemaa viime aikoina huomaa selvään kehitystä hyvään suuntaan. Siten kasvoi yksityispankkien kotimainen lainanotto (talletus- säästökassa- juoks. tili- kotim. kirj.) 1920 kaikkiaan 228 milj., 1921 175 milj. mutta tämän vuoden 9 ensim. kuukautena 299 milj. Erittäin huomattava on tässä suhteessa syyskuun tulos edelliseen vuoteen verraten; kun nim. lainanotto syyskuussa 1921 aleni 41 milj., nousi se tänä vuonna 79 milj. Tosin tämä nousu ilmenee etupäässä kotim.kirjeenvaiht. tilillä, eikä siis muodosta suuren yleisön pysyviä sijoituksia, vaan enemmän liikemaailman, etupäässä arvattavasti vientiliikkeiden, maksu pankkitileillensä. Jos taas laskee pankkien lainanoton syyskuusta 1921 syyskuun loppuun 1922, huomaa sen nousseen 267 milj., josta letusten ja säästökassatilin osalle tulee 104 milj. (2967-2863).

Mitä sitten yksityispankkien kotimaiseen lainanantoon (veljet, lainat, kassakred. kotim.kirjeenvaihtajat) tulee, teki se 1920 vuoden lopussa 5554 milj., ollen vuoden lisäys 1054 milj. 1921 vuoden lopussa 5973 milj., jolloin vuoden lisäys oli 419 milj. ja ultimo syyskuussa tänä vuonna 6098 milj., ollen 9 kuukauden lisäys tänä vuonna 125 milj. Tässäkin suhteessa on viime syyskuun kehitys merkille pantava: kun lainananto syyskuussa 1920 nousi 177 milj. ja 1921 13½ milj., väheni se tänä vuonna 4,4 milj.

Tunnettu asia on että tähän edulliseen kehitykseen on ennen kaikkea vaikuttanut aktiivinen kauppabalanssimme, joka kahtena viime kuukautena on tuonut maahan melkosuuria uusia pääomia, sittemmin kuin edellisten kuukausien viennin kautta kertyneet varat olivat käytetyt suureksi osaksi ulkomailta otettujen lainojen ja etumaksujen suoritukseksi. Merkillistä kyllä, ei kuitenkaan yksityispankkien

asema ulkomaihin nähden ole syyskuussakaan parantunut, päin vastoin on yksityispankkien nettovelka ulkomaihin nähden vielä syyskuussa lisääntynyt 11,4 milj., aiheutuen tämä siitä että syyskuulla on ulkomaille myyty Suomen markkoja lähes 60 milj.

Vielä mainittakoon osoituksena yksityispankkien aseman paranimisestä että erotus lainanannon ja lainanoton välillä laskettuna prosenteissa lainanotosta oli ultimo syysk. 1920 47,36 %, 1921 63,83 % sekä 1922 49,19 %.

Jos sitten tarkastamme Suomen Pankin aseman kehitystä tänä vuonna, on siitä huomautettava seuraavaa.

Pankin setelinanto-oikeus on vaihdellut 1743 milj. ja 1594 milj. välillä, ollen korkein määrä tammikuun 7 päivänä ja alin elokuun 15 päivänä. Liikkeessä olevat setelit ovat vaihdelleet 1450 milj. ja 1311 välillä, ollen korkeimmillaan maaliskuun 8 p:nä ja alimmillaan elokuun 23 p:nä. Käyttämätön setelinanto-oikeus on vaihdellut 168 miljonasta 11 miljonaan, edellinen maaliskuun 23 p:nä, jälkimäisen kesäkuun 23 p:nä. Verratessa setelistön vaihteluja tänä vuonna edelliseen vuoteen, huomaa että ne ovat olleet samansuuntaisina, lisäys vuoden alusta syyskuun loppuun oli 1921 75 milj. ja tänä vuonna 41 milj., syyskuun lisäys edellisestä kuukaudesta teki 1921 37 milj. ja 1922 41 milj. ja liikkeessä olevien setelien rahamäärä oli ultimo syysk. tänä vuonna ainoastaan 18 milj. pienempi kuin viime vuonna samaan aikaan, sekä käyttämätön setelinanto-oikeus ainoastaan 121 milj. eli 7,08 % setelinanto-oikeudesta.

Suomen Pankin kotimaisessa lainanannossa on tämän vuoden kuluessa tapahtunut suuri muutos sikäli että kun vuoden alussa pankin suoraan diskonttaamat vekselit tekivät yhteensä 231 milj. markkaa ja yksityispankkien rediskonttauksset (vekselit + ehdollisesti myydyt valtio-oblig.) 517 milj., ovat edelliset syyskuun lopussa 465 milj. ja jälkimäiset ainoastaan 208 milj., joten edelliset ovat nousseet 100 % ja jälkimäiset vähenneet 60 %. Lopputuloksena lainanannosta (vekselit, kassakred., hyp.lainat) yksityisille ja pankkeille onkin sentähden merkittävä että se on vuoden alusta vähentynyt

ainoastaan 778 miljonasta 730 miljonaan markkaan eli 6,19 %. Kehitys on edullisempi kuin edellisellä vuonna, jolloin vastaava lainananto kasvoi tammik. - syysk. 30,71 % ja erittäin on syyskuu tässä suhteen edullinen, sillä kun viime vuonna lainananto kasvoi 18,18 % väheni se tänä vuonna 15,51 %; jos vertaa muutosta yhden vuoden aikana (syysk. 1921- syysk. 1922) huomaa että lainananto tänä aikana on vähentynyt n. 800 miljonasta 730 miljonaan eli 8,8 %.

Huomattavin muutos Suomen Pankin asemassa on vuoden kuluessa tapahtunut setelikatteessa sen kautta että pankin ulkomaiset valuutat ovat suuresti kasvaneet. Pankin saatavat ulkomaisissa paikoissa olivat syysk. 1920 114 milj., 1921 107 milj. ja 1922 348 milj. eli siten tänä vuonna edelliseen vuoteen verraten 310 %. Tätä kehitystä on kuluvana kuukautena siksi voimakkaasti jatkunut että pankin ulkomaiset saatavat 7 p:nä olivat 566 milj. markkaa.

Kokouksessa pidettiin yleisesti suotavana, että pankkien sekä lainanotto- että lainanantokorot voitaisiin nyttemmin alentaa mutta lausuiivat kauppapankkien edustajat käsityksenään, että rahallinen asema maassamme ei vielä ole siihen määrään helpottunut että voitaisiin alentaa talletuskorkoa eikä myöskään yleisesti lainanantokorkoja. Sen sijaan lausuttiin toivomuksena, että Suomen Pankki ryhtyisi alentamaan diskonttokorkoaan, josta katsottiin seurauksena tulevan olemaan että yksityispankitkin jossain määrin alentaisivat lainanantokorkojaan.

Käsitellessään asiata on Johtokunta katsonut voivansa jättää tytä siihen kaupan- ja teollisuuden edustajien lausumaan käsitykseen että nykyinen korkea korkokanta vaikeuttaa liike-elämäämme

ja myöskin jossain määrin voi vaikuttaa kohottavasti maan hinta-
tasoon, jonka tähden korkokannan alentaminen yleisen edun kannal-
ta näyttää suotavalta, semminkin koska ei liene pelkoa siitä että
koron alentaminen tällä hetkellä matkaansaisi lisääntyntä tuontia
eikä myöskään haitallista vaikutusta maan valuuttaan. Punnitessa
sitten edellytyksiä korkokannan alentamiselle ei Johtokunnalta
suinkaan ole jäänyt huomioonottamatta, että rahamarkkinain helppo-
tus, jota edellä on esitetty, on sangen lyhytaikainen ja että mi-
tään varmuutta ei suinkaan vielä ole olemassa siitä, etteikö talven
aikana säännöllisesti lisääntyvät rahatarpeet voisi uudelleen vai-
kuttaa raha-aseman kiristymistä. Mutta Johtokunta on samalla tullut
siihen varmaan käsitykseen että korkokannan alentaminen on joka
tapauksessa aikaansaataavissa ainoastaan Suomen Pankin aloitteen
kautta. Tästä syystä ja kun pankin erittäin vahva asema hyvin näyt-
tää sallivan korkomäärien alentamista sekä huomioonottaen myöskin
että on pidettävä tarpeellisena suoda erittäin vientiteollisuudelle
kaiken mahdollisen helpotuksen ajankohtana, jolloin valuutan pa-
rantumisen kautta sen tähän asti saavuttamat tulokset melkoi-
sesti supistuvat ja lähentelevät sitä rajaa, jolloin tuotanto voi
tulla kannattamattomaksi, ei Johtokunta ole epäröinyt Pankkival-
tuusmiehille ehdottaa pankin korkomäärien alentamista.

Olisiko korkomäärät nyt alennettavat puolella vai koko prosentilla, sitä on Johtokunnassa pohdittu ja on Johtokunta tällöin tullut siihen päätökseen että pankin diskonto korkomäärät olisivat alennettavat yhdellä prosentilla, semminkin koska koronalen- sellä muussa tapauksessa tuskin voitaisiin toivoa saavutettavan sitä painostusta muihin luottolaitoksiin, jota tilanne kuitenkin näyttää vaativan. Samasta syystä Johtokunta pitää suotavana että kein korkomäärä, jota Suomen Pankki yleensä noteeraa, tulisi olema 9 %, jonkatähden korkomäärät hypoteekkilainoista ja kassakredititä eräissä tapauksissa olisivat määrättävät 2% nykyisiä määriä alemiksi. Tämän toimenpiteen suoranainen merkitys on aivan vähäinen, koska pankki yleensä ei myönnä uusia luottoja viimeainituissa tapauksissa, mutta toimenpiteen välillinen vaikutus muihin luottolaitoksiin voitaneen arvioida kylläkin suureksi.

Johtokunta ehdottaa näillä perusteilla että Suomen Pankin diskonttaus- ja lainaliikkeessä toistaiseksi sovellettaisiin seuraavat korkomäärät:

8 % diskontattaessa puhtaita liikevekseleitä, joilla maksupäivään ei ole kolme kuukautta pitempi aika;

8½ % diskontattaessa samanlaisia vekseleitä, joilla maksupäivään on pitempi aika kuin kolme kuukautta;

9 % diskontattaessa muita vekseleitä, riippumatta siitä, onko niillä maksupäivään pitempi tai lyhyempi aika;

8 % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditiiveja, joiden vakuutena on kultaa tai hopeata, Suomen Valtion obligatsioita, Suomen Hypoteekkiyhdistyksen valtion takuulla varustettuja ulkomaan rahan määräisiä obligatsioita sekä ulkomaisten valtioiden antamia taikka valtiotakuulla varustettuja obligatsioita;

8½ % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditiiveja, joiden vakuutena on muunlaisia obligatsioita, yksityispankkien talletustodistuksia ja kiinnityksiä sekä

9 % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditiiveja osakkeita vastaan;

jonka ohessa kassakreditiivien sisäänkirjoitusmaksu on laskettava 1 %:n mukaan vuodelta.

Jotta Suomen Pankin mahdollisuuksia vaikuttaa muiden luottolaitosten korkopolitiikkaan jossain määrin lisättäisiin, ehdottaa Johtokunta edellisen lisäksi

että Johtokunta oikeutetaan harkintansa mukaan yksityispankkien rediskonttauksissa sovelluttamaan diskonttokorkoa, joka on korkeintaan 1/2 % alempi pankin yleistä diskonttokorkoa.

Ylempänä mainitut kirjelmät oheenliitetään ja pyydetään että ne aikanaan palautettaisiin.

Lausunto

A. Pasanen
E. M. K. K. K.

J. M. K.
M. K.

H. Lausmaa